

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

22 päivänä helmikuuta 2024*

Ennakkoratkaisupyyntö – Kansanterveys – Muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveystä säännöt – Asetus (EY) N:o 1069/2009 – Hyväksyntä – 24 artiklan 1 kohdan i alakohta – Eläimistä saatavien sivutuotteiden varastoimisen käsite – Kuljetuksen keskeytyminen jopa kahdeksan tunnin ajaksi

Asiassa C-85/23,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt (Sachsen-Anhaltin osavaltion ylempi hallintotuomioistuin, Saksa) on esittänyt 24.1.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 15.2.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Landkreis Jerichower Land

vastaa

A.,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Biltgen sekä tuomarit J. Passer (esittelevä tuomari) ja M. L. Arastey Sahún,

julkisasiamies: N. Emiliou,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- A., edustajanaan J. Hagmann, Rechtsanwalt,
- Kreikan hallitus, asiamiehinään E. Leftheriotou ja A.-E. Vasilopoulou,
- Euroopan komissio, asiamiehinään B. Hofstätter ja G. Koleva,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta 21.10.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) (EUVL 2009, L 300, s. 1) 24 artiklan 1 kohdan i alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Landkreis Jerichower Land (Jerichower Landin piirikunta, Saksa) ja A., joka on Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, ja joka koskee sitä, että viimeksi mainittua kiellettiin varastoimasta eläimistä saatavia sivutuotteita sisältäneitä kuljetussäiliöitä yhteen varastoistaan.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 1069/2009 johdanto-osan 1, 2, 5, 6, 11 ja 36 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(1) Eläimistä saatavat sivutuotteet, joita ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi, aiheuttavat mahdollisia riskejä ihmisten ja eläinten terveydelle. Suu- ja sorkkataudin puhkeamiseen, tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden, kuten naudan spongiformisen enkefalopatian (BSE), leviämiseen ja dioksiinien esiintymiseen rehussa liittyneet kriisit ovat osoittaneet, mitä seurauksia tiettyjen eläimistä saatavien sivutuotteiden vääränlaisella käytöllä on ihmisten ja eläinten terveydelle, elintarvike- ja rehuketjun turvallisuudelle ja kuluttajien luottamukselle. Tällaisilla kriiseillä voi lisäksi olla laajempia haitallisia vaikutuksia koko yhteiskuntaan, koska ne vaikuttavat maanviljelijöiden ja asianomaisten tuotannonalojen yhteiskunnallis-taloudelliseen tilanteeseen sekä kuluttajien luottamukseen eläinperäisten tuotteiden turvallisuuteen. Taudinpurkauksilla voisi myös olla kielteisiä vaikutuksia ympäristöön, ei pelkästään hävittämisingelmistä johtuvia vaan myös biodiversiteettiin liittyviä.
 - (2) Eläimistä saatavia sivutuotteita syntyy pääasiassa teurastettaessa eläimiä ihmisravinnoksi, eläinperäisten elintarvikkeiden, kuten maitotuotteiden, tuotannon yhteydessä sekä kuolleiden eläinten hävittämisen ja taudintorjuntatoimenpiteiden yhteydessä. Sivutuotteet aiheuttavat alkuperästään riippumatta mahdollisen riskin ihmisten ja eläinten terveydelle ja ympäristölle. Tätä riskiä on valvottava asianmukaisesti joko ohjaamalla tällaiset tuotteet turvallisoin keinoin hävitettäväksi tai käyttämällä ne erilaisiin tarkoituksiin edellyttäen, että noudatetaan tiukkoja vaatimuksia, joilla minimoidaan terveystriskit.

--

- (5) Eläimistä saatavien sivutuotteiden keräämistä, kuljetusta, käsittelyä, jatkokäsittelyä, muuntamista, jalostamista, varastoimista, markkinoille saattamista, jakelua, käyttöä ja hävittämistä koskevat yhteisön terveyssäännöt olisi vahvistettava johdonmukaiseksi ja kattavaksi kehykseksi.
- (6) Näiden yleisten sääntöjen olisi oltava oikeassa suhteessa ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvaan riskiin, jota eläimistä saatavat sivutuotteet aiheuttavat, kun toimijat käsittelevät niitä ketjun eri vaiheissa, alkaen niiden keräämisestä ja jatkuen niiden käyttöön tai hävittämiseen. Säännöissä olisi myös otettava huomioon mainituista toimista ympäristölle aiheutuvat riskit. Yhteisön kehyksen olisi tarvittaessa sisällettävä terveyssääntöjä, jotka koskevat eläimistä saatavien sivutuotteiden markkinoille saattamista, yhteisön sisäinen kauppa ja tuonti mukaan lukien.

--

- (11) -- Eläimistä saatavia sivutuotteita koskevien sääntöjen päätavoitteet eli ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvien riskien torjunta ja elintarvike- ja rehuketjun turvallisuuden suojeleminen olisi vahvistettava selkeästi. Kyseisten tavoitteiden pitäisi olla saavutettavissa tämän asetuksen säännöksillä.

--

- (36) Elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä 28 päivänä tammikuuta 2002 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 [(EYVL 2002, L 31, s. 1)] jälkeen on tullut voimaan sellaista muuta lainsäädäntöä, kuten elintarvikehygieniasta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 [(EUVL 2004, L 139, s. 13)], [eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston] asetus (EY) N:o 853/2004 [(EUVL 2004, L 139, s. 55)] ja rehuhygieniasta koskevista vaatimuksista 12 päivänä tammikuuta 2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 183/2005 [(EUVL 2005, L 35, s. 1)], jota [muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveyssäännöistä 3 päivänä lokakuuta 2002 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston] asetus (EY) N:o 1774/2002 [(EYVL 2002, L 273, s. 1)] täydentää, jossa elintarvike- ja rehualan toimijoille asetetaan ensisijainen velvoite ihmisten ja eläinten terveyden suojeluun tähtäävän yhteisön lainsäädännön noudattamisesta. Kyseisen lainsäädännön mukaisesti toimijoiden, jotka harjoittavat toimintaansa tämän asetuksen nojalla, olisi siis oltava ensisijaisesti vastuussa tämän asetuksen noudattamisen varmistamisesta. Tätä velvoitetta olisi selkeytettävä edelleen ja täsmennettävä niiden keinojen osalta, joilla jäljitettävyyttä taataan, kuten eläimistä saatavien sivutuotteiden erillinen kerääminen ja kanavointi. --”

4 Asetuksen N:o 1069/2009 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Kohde”, säädetään seuraavaa:

”Tällä asetuksella vahvistetaan ihmisten ja eläinten terveyttä koskevat säännöt eläimistä saataville sivutuotteille ja niistä johdetuille tuotteille tällaisten tuotteiden ihmisten ja eläinten terveydelle aiheuttamien riskien torjumiseksi ja minimoimiseksi sekä erityisesti elintarvike- ja rehuketjun turvallisuuden suojelemiseksi.”

5 Kyseisen asetuksen 3 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan

- 1) ’eläimistä saatavilla sivutuotteilla’ kuolleiden eläinten kokonaisia ruhoja tai ruhonosia taikka muita eläinperäisiä tuotteita, joita ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi, mukaan lukien munasolut, alkiot ja siemenneste;
- 2) ’johdetuilla tuotteilla’ tuotteita, jotka on saatu eläimistä saatavien sivutuotteiden yhdestä tai useammasta käsittelystä, muuntamisesta tai jalostusvaiheesta;

--

- 11) ’toimijalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on eläimestä saatu sivutuote ja siitä johdettu tuote tosiasiallisessa hallinnassaan, mukaan luettuna kuljetusliikkeet, kauppiat ja käyttäjät;

--

- 13) ’laitoksella’ mitä tahansa laitosta, jossa käsitellään eläimestä saatuja sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita, lukuun ottamatta kalastusaluksia;

--”

6 Mainitun asetuksen 4 artiklan, jonka otsikko on ”Valmistusketjun lähtöpiste ja velvollisuudet”, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Heti kun toimijoille syntyy tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita, niiden on tunnistemerkittävä ne ja varmistettava, että ne käsitellään tämän asetuksen mukaisesti (lähtöpiste).

2. Toimijoiden on varmistettava, että eläimistä saatavat sivutuotteet ja niistä johdetut tuotteet täyttävät toimijoiden hallinnassa olevissa yrityksissä tämän asetuksen vaatimukset kaikissa eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden keräämisen, kuljetuksen, käsittelyn, jatkokäsittelyn, muuntamisen, jalostamisen, varastoimisen, markkinoille saattamisen, jakelun, käytön ja hävittämisen vaiheissa.”

7 Asetuksen N:o 1069/2009 7 artiklan, jonka otsikkona on ”Eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden luokitus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Eläimistä saatavat sivutuotteet on luokiteltava erityisiin luokkiin niiden ihmisten ja eläinten terveydelle aiheuttaman riskin vakavuuden mukaan 8, 9 ja 10 artiklassa vahvistettujen luetteloiden mukaisesti.”

8 Kyseisen asetuksen 10 artiklan, joka koskee ”luokkaan 3 kuuluvaa ainesta”, sanamuoto on seuraava:

”Luokkaan 3 kuuluva aines sisältää seuraavat eläimistä saatavat sivutuotteet:

- a) teurastettujen eläinten ja kaadetun riistan ruhot ja ruhonosat, jotka on todettu ihmisravinnoksi kelpaaviksi yhteisön lainsäädännön mukaisesti, mutta joita ei ole kaupallisista syistä tarkoitettu ihmisravinnoksi;
- b) eläinten ruhot tai seuraavat ruhonosat, jotka ovat peräisin joko teurastamossa teurastetuista eläimistä, jotka on ante mortem -tarkastuksessa todettu ihmisravinnoksi teurastuskelpoisiksi, tai yhteisön lainsäädännön mukaisesti ihmisravinnoksi kaadetun riistan ruhot ja seuraavat ruhonosat:
 - i) eläinten ruhot tai ruhonosat, jotka on todettu yhteisön lainsäädännön mukaisesti ihmisravinnoksi kelpaamattomiksi, mutta joissa ei ole merkkejä ihmiseen tai eläimiin tarttuvista taudeista;
 - ii) siipikarjan päät;
 - iii) vuodat ja nahat, mukaan lukien niiden leikkuujätteet ja haljakset, sarvet ja jalat, mukaan lukien seuraavien eläinten falangit sekä karpus- ja metakarpusluut, kinnernivelen ja jalkapöydän luut:
 - muut eläimet kuin märehitijät, joille on tehtävä [tarttuvia spongiformisia enkefalopatioita koskeva] testi, ja
 - märehitijät, joille tehdystä testistä on saatu negatiivinen tulos [tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] asetuksen (EY) N:o 999/2001 [(EYVL 2001, L 147, s. 1)] 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
 - iv) sianharjakset;
 - v) sulat ja höyhenet;

--”

9 Asetuksen N:o 1069/2009 14 artiklassa, jonka otsikko on ”Luokkaan 3 kuuluvan aineksen hävittäminen ja käyttö”, säädetään seuraavaa:

”Luokkaan 3 kuuluva aines on

--

- d) käsiteltävä, lukuun ottamatta luokkaan 3 kuuluvaa ainesta, joka on muuttunut hajoamisen tai pilaantumisen takia niin, että kyseinen tuote aiheuttaisi kohtuuttoman riskin ihmisten tai eläinten terveydelle, ja käytettävä
 - i) muiden tuotantoeläinten kuin turkiseläinten rehun valmistukseen ja saatettava markkinoille 31 artiklan mukaisesti, lukuun ottamatta [10 artiklan n, o ja p alakohdassa] tarkoitettua ainesta;

--”

10 Kyseisen asetuksen II osasto, joka koskee ”toimijoiden velvollisuuksia”, sisältää sen 21–43 artiklan.

- 11 Saman asetuksen 21 artiklan, jonka otsikko on ”Kerääminen ja tunnistaminen luokkien ja kuljetuksen osalta”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Toimijoiden on kerättävä, tunnistamerkittävä ja kuljetettava eläimistä saatavat sivutuotteet ilman turhia viivytyksiä olosuhteissa, joilla ehkäistään ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvat riskit.”

- 12 Saman asetuksen 24 artiklan, jonka otsikko on ”Laitosten hyväksyntä”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Toimijoiden on varmistettava, että toimivaltaiset viranomaiset ovat hyväksyneet toimijoiden valvonnassa olevat laitokset, jos niissä harjoitetaan yhtä tai useampaa seuraavista toiminnoista:

--

i) eläimistä saatavien sivutuotteiden varastoimista;

--”

- 13 Asetuksen N:o 1069/2009 54 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kumotaan asetus [N:o 1774/2002] 4 päivästä maaliskuuta 2011.”

- 14 Asetuksen N:o 1069/2009 55 artiklan, jonka otsikko on ”Siirtymätoimenpide”, sanamuoto on seuraava:

”Laitoksia ja käyttäjiä, jotka on hyväksytty tai rekisteröity asetuksen [N:o 1774/2002] mukaisesti ennen 4 päivää maaliskuuta 2011, pidetään tämän asetuksen mukaisesti hyväksytyinä tai rekisteröityinä tapauksen mukaan.”

Saksan oikeus

- 15 Eläimistä saatavien sivutuotteiden hävittämisestä 25.1.2004 annetun lain (Tierische-Nebenprodukte-Beseitigungsgesetz; BGBl. 2004 I, s. 82), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä TierNebG), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tällä lailla on tarkoitus panna täytäntöön asetus [N:o 1069/2009] sekä kyseisen asetuksen nojalla tai sen täytäntöön panemiseksi annetut, suoraan sovellettavat Euroopan yhteisön tai Euroopan unionin säädökset.”

- 16 TierNebG:n 12 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Toimivaltainen viranomainen -- valvoo 1 §:ssä tarkoitettujen suoraan sovellettavien säädösten säännösten noudattamista sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen asetusten säännösten sekä 1 §:ssä tarkoitettujen suoraan sovellettavien säädösten, tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen mukaisesti annettujen täytäntöönpanomääräysten noudattamista.

2. Toimivaltainen viranomainen voi tapauskohtaisesti antaa tarvittavat määräykset edellä 1 §:ssä tarkoitettujen suoraan sovellettavien säädösten, tämän lain ja sen nojalla annettujen asetusten säännösten noudattamiseksi. Tätä säännöstä sovelletaan myös asetuksen [N:o 1069/2009] 23 artiklassa tarkoitettujen rekisteröinnin jälkeen tai asetuksen [N:o 1069/2009] 24 artiklan nojalla annetun hyväksynnän jälkeen.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 17 A. sai 10.11.2004 hyväksynnän eläimistä saatavien sivutuotteiden luokan 3 käsittelylaitokselleen, joka sijaitsee kaupungissa A, asetuksen N:o 1774/2002 17 artiklan mukaisesti. Kyseisessä artiklassa säädetään, että luokan 3 käsittelylaitoksilla on oltava tällainen hyväksyntä.
- 18 Vuonna 2016 tapahtunut sellaisen varaston tarkastuksen yhteydessä, jota A. piti kaupungissa B, Jerichower Landin piirikunnan työntekijät totesivat, että kuljetussäiliöitä, jotka sisälsivät asetuksen N:o 1069/2009 10 artiklassa tarkoitettuun luokkaan 3 kuuluvia teurastamojätteitä ja eläinten lihan jäämiä, oli sijoitettu puoliperävaunuun, johon oli asennettu jäähyttimet. He totesivat myös, että teurastamojäte oli osittain jo alkanut mädäntyä, että varaston lattialla oli nesteitä, jotka sisälsivät toukkia ja jotka olivat peräisin kuljetussäiliöistä, ja että varaston nurkissa oli hiirien ja rottien ulosteita.
- 19 Jerichower Landin piirikunnan työntekijät totesivat, että kyseisen luokkaan 3 kuuluvan aineksen kuljetus ja varastointi tapahtuivat seuraavasti. Ensinnäkin kuljetussäiliöt kerättiin tuottajilta ja vietiin viidellä ajoneuvolla varastoon, joka sijaitsee kaupungissa B. Tämän jälkeen säiliöt lastattiin kyseisessä varastossa suoraan jäähyttimillä varustettuun puoliperävaunuun niiden sisältöä käsittelemättä. Kuljetussäiliöt pysyivät tällä tavoin puoliperävaunussa yleisesti ottaen kahden tunnin ajan, joka saattoi yksittäistapauksissa venyä jopa kahdeksaan tuntiin. Kun kaikki kuljetussäiliöt oli kerätty, ne vietiin kuorma-autolla, jossa jäähyttimin varustettu puoliperävaunu oli, A:n pitämään käsittelylaitokseen kaupungissa A. Kuljetussäiliöt, jotka eivät olleet tiiviitä, olivat pääosin tavanomaisten jätteiden jäteastioita (240 litraa) ja Eurobox-nimellä kutsuttuja jätessäiliöitä (600 litraa).
- 20 Jerichower Landin piirikunnan TierNebG 12 §:n 2 momentin nojalla 4.1.2017 tekemällä päätöksellä A:ta kiellettiin varastoimasta eläimistä saatavia sivutuotteita kaupungissa B sijaitsevassa varastossaan sillä perusteella, että kyseisellä yhtiöllä ei ollut asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettua tätä koskevaa hyväksyntää.
- 21 Tehtyään päätöksestä tuloksettomana oikaisuvaatimuksen A. nosti kanteen Verwaltungsgerichtissä (hallintotuomioistuin, Saksa). Kyseinen tuomioistuin kumosi edellä mainitun päätöksen sillä perusteella, että kuljetuksen lyhytaikaista keskeytymistä ilman, että tähän keskeytykseen liittyy tyhjentämistä tai kuljetussäiliöiden vaihtamista, ei voida luokitella asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitetuksi eläimistä saatavien sivutuotteiden varastoimiseksi.
- 22 Jerichower Landin piirikunta valitti Verwaltungsgerichtin tuomiosta Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhaltiin (Sachsen-Anhaltin osavaltion ylempi hallintotuomioistuin), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin.
- 23 Kyseisen tuomioistuimen mukaan pääasian ratkaisu riippuu asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettujen varastoimisen käsitteen tulkinnasta, koska 4.1.2017 tehty päätös, jolla kyseinen piirikunta kielsi A:ta varastoimasta eläimistä saatavia sivutuotteita kaupungissa B sijaitsevassa varastossaan, perustui siihen, että eläimistä saatavia sivutuotteita sisältävät säiliöt, joita kuljetettiin raskailla ajoneuvoilla, jätettiin muutamaksi tunniksi kyseiseen varastoon.

- 24 Tässä tilanteessa Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [asetuksen N:o 1069/2009] 24 artiklan 1 kohdan i alakohtaa tulkittava siten, että käsitteeseen ’varastoiminen’ kuuluu kuljetuksen keskeytyminen, jossa luokkaan 3 kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita sisältävät säiliöt siirretään toiseen kuljetusajoneuvoon ja jätetään sinne useiksi tunneiksi – enintään 8 tunniksi – ennen käsittelylaitokseen kuljettamista, ilman että ainesta käsitellään tai se siirretään toisiin säiliöihin?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 25 Ainoalla ennakkoratkaisukysymyksellään Oberverwaltungsgericht des Landes Sachsen-Anhalt pyrkii selvittämään, onko asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan 1 kohdan i alakohtaa tulkittava siten, että siinä tarkoitettu varastoimisen käsite kattaa kuljetuksen keskeytymisen, jonka pituus on muutama tunti mutta joka voi venyä jopa kahdeksaan tuntiin ja jonka kuluessa kuljetussäiliöitä, jotka sisältävät luokkaan 3 kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita, siirretään kuljetusajoneuvosta toiseen ennen niiden kuljettamista käsittelylaitokseen, ilman että kyseisiä sivutuotteita käsitellään tai siirretään toisiin kuljetussäiliöihin tämän keskeytyksen aikana.
- 26 Tämän osalta on muistutettava, että asetuksessa N:o 1069/2009 luokitellaan eläimistä saatavat sivutuotteet kolmeen erityisluokkaan (jotka on numeroitu 1, 2 ja 3) sen riskin tason mukaan, jonka ne aiheuttavat ihmisten ja eläinten terveydelle. Erityisesti on todettava, että luokkaan 3 kuuluu aines, jonka riskiä unionin lainsäätäjä on pitänyt vähäisenä, kun taas luokkiin 1 ja 2 kuuluva aines aiheuttaa suuren riskin ihmisten ja eläinten terveydelle, ja luokkaan 1 kuuluvan aineksen riski on suurin (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, 41 kohta).
- 27 Kyseisen asetuksen 24 artiklan 1 kohtaa, jossa säädetään, että laitosten, joissa harjoitetaan kyseisessä artiklassa tarkoitettua toimintaa, johon sen i alakohdan mukaan kuuluu eläimistä saatavien sivutuotteiden varastoiminen, toimijoilla on oltava hyväksyntä, ei sovelleta eläimistä saatavien sivutuotteiden kuljetustoimintaan (ks. vastaavasti tuomio 23.5.2019, ReFood, C-634/17, EU:C:2019:443, 42 kohta).
- 28 Koska pääasian vastaajalla ei ole tällaista hyväksyntää kaupungissa B pitämänsä varaston osalta, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys koskee sitä, onko pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kuljetuksen keskeytymistä pidettävä osana kyseistä kuljetusta, jolloin sen osalta ei edellytetä hyväksyntää, vai onko katsottava, että se kuuluu asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitettun varastoimisen käsitteen soveltamisalaan.
- 29 Tämän osalta on todettava, että kyseisessä asetuksessa ei määritellä mainittua käsitettä ja että sen 24 artiklan 1 kohdan i alakohdan sanamuoto ei sellaisenaan mahdollista käsitteen selkeää tulkintaa.
- 30 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkittamiseksi on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto, myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (tuomio 23.11.2021, IS (Välipäätöksen lainvastaisuus), C-564/19, EU:C:2021:949, 104 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 31 Kun on kyse asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan asiayhteydestä, on huomattava, että sen 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti toimijoiden, jotka aikaansaavat kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita tai niistä johdettuja tuotteita, on varmistettava, että kyseiset eläimistä saatavat sivutuotteet ovat mainitun asetuksen sääntöjen mukaiset kaikissa niiden keräämisen, kuljetuksen, käsittelyn, jatkokäsittelyn, muuntamisen, jalostamisen, varastoimisen, markkinoille saattamisen, jakelun, käytön ja hävittämisen vaiheissa (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, 55 kohta).
- 32 On myös korostettava, että asetuksessa N:o 1069/2009 säädetään sen johdanto-osan 36 perustelukappaleen mukaisesti toimijoiden ensisijaisesta vastuusta varmistaa tämän asetuksen vaatimusten noudattaminen ihmisten ja eläinten terveyden suojelemiseksi. Tältä osin toimijat ovat velvollisia noudattamaan toimintaansa sovellettavia kyseisen asetuksen vaatimuksia eläimistä saatavia sivutuotteita käsitellessään (tuomio 2.9.2012, Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, 56 kohta).
- 33 Lisäksi asetuksen N:o 1069/2009 21 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että toimijat kuljettavat eläimistä saatavat sivutuotteet ”ilman turhia viivytyksiä” olosuhteissa, joilla ehkäistään ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvat riskit. Vaikka kyseisessä asetuksessa ei lähtökohtaisesti suljeta pois kuljetuksen keskeytymisen mahdollisuutta, siinä siis kielletään kohtuuttomat viivästykset kuljetuksen aikana,
- 34 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdystä päätöksestä ilmenee ensinnäkin – jollei niistä selvityksistä, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tehtävä, muuta johdu –, että pääasiassa kyseessä oleva toiminta tapahtuu kuljetuksen keskeytymisen aikana eikä se kuulu maantiekuljetukseen liikkuvassa ajoneuvossa tai liikkuvalla ajoneuvolla vaan se suoritetaan varastossa. Lisäksi luokkaan 3 kuuluvaa ainesta esiintyy säännöllisesti, organisoidusti ja suunnitelmallisesti pääasian vastaajan tiloissa tämän harkitun päätöksen perusteella eikä siksi, että kuljetusprosessi olisi keskeytynyt odottamattomasti tai kuljettajan sääntöjenmukaisten lepoaikojen noudattamiseksi. Ennakkoratkaisupyynnön esittämisestä tehdyssä päätöksessä kuvaillut seikat osoittavat lopuksi, että paitsi että varastoon jättäminen on yleistä pääasian vastaaja ei myöskään ole ottanut käyttöön menettelyjä kontaminaation estämiseksi ja tilojen säännölliseksi puhdistamiseksi, mikä on omiaan aiheuttamaan riskin elintarvike- ja rehuketjun turvallisuudelle.
- 35 Siltä osin kuin kyse on eläimistä saatavia sivutuotteita koskevan säännösten ensisijaisista päämääristä, asetuksen N:o 1069/2009 1 artiklasta ja sen johdanto-osan 2, 5, 6 ja 11 perustelukappaleesta ilmenee, että näihin päämääriin kuuluvat ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvien riskien asianmukainen torjunta ja elintarvike- ja rehuketjun turvallisuuden suojeleminen sekä sellaisten terveyssääntöjen johdonmukaisen ja kattavan kehyksen vahvistaminen, jotka ovat oikeassa suhteessa ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvaan riskiin, jota eläimistä saatavat sivutuotteet aiheuttavat, kun toimijat käsittelevät niitä ketjun eri vaiheissa, alkaen niiden keräämisestä ja jatkuen niiden käyttöön tai hävittämiseen (tuomio 2.9.2021, Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, 52 kohta).
- 36 Tästä seuraa, että unionin lainsäätäjän tarkoituksena oli, että ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvaa riskiä hallitaan koko eläimistä saatavien sivutuotteiden hyödyntämisen ajan asianmukaisesti ja oikeasuhteisesti (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, Toropet, C-836/19, EU:C:2021:668, 53 kohta).

- 37 Asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan 1 kohdan i alakohdassa tarkoitetun varastoimisen käsitteen on näin ollen katsottava kattavan eläimistä saatavien sivutuotteiden kuljetuksen keskeytymisen ja niiden siirtämisen kuljetusajoneuvosta toiseen sekä niiden mahdollisen purkamisen välikaista varastointia varten, jotta ne tämän jälkeen kuljetettaisiin muihin laitoksiin niiden jatkokäsittelyä varten. Tästä seuraa, että sellaisen varaston pitäjällä, jossa harjoitetaan tällaisia toimia, on oltava hyväksyntä kyseisen asetuksen 24 artiklan nojalla.
- 38 Ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 1069/2009 24 artiklan 1 kohdan i alakohtaa on tulkittava siten, että siinä tarkoitettu varastoimisen käsite kattaa kuljetuksen keskeytymisen, jonka pituus on muutama tunti mutta joka voi venyä jopa kahdeksaan tuntiin ja jonka kuluessa kuljetussäiliöitä, jotka sisältävät luokkaan 3 kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita, siirretään kuljetusajoneuvosta toiseen ennen kuin ne kuljetetaan käsittelylaitokseen, ilman että kyseisiä sivutuotteita käsitellään tai siirretään toisiin kuljetussäiliöihin tämän keskeytyksen aikana.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta 21.10.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) 24 artiklan 1 kohdan i alakohtaa

on tulkittava siten, että

siinä tarkoitettu varastoimisen käsite kattaa kuljetuksen keskeytymisen, jonka pituus on muutama tunti mutta joka voi venyä jopa kahdeksaan tuntiin ja jonka kuluessa kuljetussäiliöitä, jotka sisältävät luokkaan 3 kuuluvia eläimistä saatavia sivutuotteita, siirretään kuljetusajoneuvosta toiseen ennen kuin ne kuljetetaan käsittelylaitokseen, ilman että kyseisiä sivutuotteita käsitellään tai siirretään toisiin kuljetussäiliöihin tämän keskeytyksen aikana.

Allekirjoitukset